

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 27-05-2020
Enhed: MEDINT
Sagsbeh.: DEPMIAA
Sagsnr.: 2007243
Dok. nr.: 1225759

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 18. maj 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 1090 (Alm. del) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Ellen Trane Nørby (V).

Spørgsmål nr. 1090:

”Når risikoen for smitte før symptomer allerede fremgik af Sundhedsstyrelsens retningslinjer 5/2-20, hvorfor blev dette så først indskrevet i retningslinjerne til sundhedspersonalet 21/4-20?”

Svar:

Til brug for besvarelse af spørgsmålet er der indhentet nedenstående bidrag fra Sundhedsstyrelsen, som jeg henholder mig til.

”Sundhedsstyrelsen udgav d. 15. januar 2020 første gang retningslinjer om diagnostik og håndtering af COVID-19. Retningslinjerne er siden løbende blevet opdateret og revideret i samarbejde med en faglig ekspertgruppe. Opdateringen er sket dels på baggrund af den nyeste viden om COVID-19, dels på baggrund af, hvordan epidemien udvikler sig, men også på baggrund af konkrete danske og internationale erfaringer.

Den faglige ekspertgruppe har deltagelse af førende eksperter inden for intern medicin: infektionsmedicin, almen medicin, anæstesiologi, pædiatri, klinisk mikrobiologi samt repræsentanter fra Statens Serum Institut (SSI) og Styrelsen for Patientsikkerhed (STPS) samt repræsentanter fra sygehusledelse.

Sundhedsstyrelsen skal ligeledes gøre opmærksom på at styrelsen har udarbejdet en vejledning om forebyggelse af smitte mod COVID-19 på plejecentre, bosteder og andre institutioner. Vejledningen blev udgivet første gang d. 8. april 2020 og er løbende opdateret, også i forhold til håndtering af udbrud på plejecentre og andre institutioner.

Baggrund om dråbesmitte og kontaktsmitte

Det antages, at personer der nyser og hoster, smitter mere, da smittedråber dermed spredes, end personer med få eller ingen symptomer, som formentligt primært smitter ved kontaktsmitte efter berøring af eget ansigt (næse og/eller mund).

Dråbesmitte sker fra person til person via små dråber. Dråber spreder sig i luften ved hoste eller nys i en afstand på 1-2 meter, hvorefter de hurtigt falder til jorden. Typisk bliver man smittet ved, at man er tæt på en person, som udskiller små dråber ved hoste eller nys, hvorefter dråberne lander på ens slimhinder i næse, øjne eller mund. Dråbesmitte kan forebygges ved at holde afstand.

Kontaktsmitte sker via direkte fysisk kontakt eller via overflader, hvor der fra en anden person er efterladt viruspartikler, som man rører ved, inden man rører sig i næse, øjne eller mund. Man ved ikke, præcis hvor længe virus kan overleve på overflader,

men man regner med en overlevelsestid på 48 timer. Det er dog vigtigt at huske på, at man ikke kan smittes alene ved at røre ved genstande med virus på. Smitte kræver, at virus kommer i kontakt med slimhinder i mund, næse eller øjne. Kontaktsmitte kan forebygges ved at holde afstand samt sikre god hånd-hygiejne, undlade at røre sig i ansigtet, hvis man kan mv.

Risiko for smitte fra personer uden symptomer og test af personer uden symptomer
Sundhedsstyrelsen blev i slutningen af januar 2020 bekendt med potentiel smitte fra personer før man udvikler symptomer – asymptomatisk smitte. Efter drøftelse med Sundhedsstyrelsens ekspertgruppe, gjorde Sundhedsstyrelsen, i sin offentligt tilgængelige faglige retningslinje af 5. februar opmærksom på potentiel asymptomatisk smitte. Vurderingen fra WHO var, på daværende tidspunkt, at smitte hovedsageligt skete fra patienter med symptomer og WHO såvel som European Center for Disease Prevention and Control (ECDC) anbefalede, på daværende tidspunkt, ikke test af personer uden symptomer.

Risikoen for smitte fra en evt. asymptomatisk person blev vurderet til at være meget lav og væsentligt lavere end risikoen for smitte fra en person med symptomer. Desuden var vurderingen, at der var problematisk at teste asymptomatiske personer, da der, på grund af den meget lave koncentration af vira, er stor risiko for et falsk negativt svar og dermed for, at testsvaret kan give falsk tryghed. Befolkningen, herunder ansatte i sundheds- og ældresektoren blev - i overensstemmelse med internationale anbefalinger - opfordret til at være særligt opmærksomme på og straks handle på evt. symptomer.

Der er over perioden løbende tilkommet ny viden om COVID-19 herunder viden om asymptomatisk og præsymptomatisk smitte (dvs. smitte fra personer lige før de får symptomer). I løbet af februar og marts offentliggjordes videnskabelige studier med dokumentation for mulig asymptomatisk og præsymptomatisk smitte og WHO's 'situation report' nr. 73 fra den 2. april 2020 indeholdt for første gang en samlet og tydelig gennemgang af dokumentationen på om-rådet, hvor WHO bemærker, at "... pre-symptomatic transmission has been documented", men at WHO samtidigt bemærker at "There are few reports of laboratory-confirmed cases who are truly asymptomatic, and to date, there has been no documented asymptomatic transmission." Dokumentationen for potentiel asymptomatisk smitte var således styrket, men test af asymptomatiske var fortsat behæftet med store usikkerheder.

Det skal bemærkes, at det fortsat er Sundhedsstyrelsen vurdering, at personer der udviser symptomer er væsentligt mere smitsomme end smittede personer, der ikke udviser symptomer. I en situation med betydelig transmission af smitte i et samfund, dvs. under en egentlig epidemi, må smitte fra asymptomatiske imidlertid forventes at kunne bidrage ikke ubetydeligt til det samlede smittetryk. Konkret betyder det, at selvom smitterisikoen fra den enkelte asymptomatiske person er meget lille, og det kræver meget tæt kontakt for, at personen overfører smitte til en anden, fx at de står ansigt til ansigt med en anden person i længere tid, så kan det, at der er mange asymptomatiske smittebærere i samfundet, med mange potentielle kontakter, samlet set godt give stor smittespredning i befolkningen. Risikoen for smitte fra en asymptomatisk eller præ-symptomatisk person antages dog fortsat - også i dag - at være lille sammenlignet med smitte fra en symptomatisk person med hoste, nysen m.v. Derudover kan smitte fra asymptomatiske eller præ-symptomatiske personer forebygges ved tiltag som fysisk afstand, hostetikette, håndhygiejne m.v. Dette er netop baggrunden for, at nogle af de allervæsentligste initiativer i den nuværende situation er

forholdsregler og massiv oplysning af befolkningen ift. afstandskrav, ift. at begrænse antal kontakter, forbud mod større forsamlings samt hygiejne herunder hyppig håndvask og rengøring mv.

Det gælder også fortsat at test af personer uden symptomer ikke er lige så pålidelig som test af personer med symptomer. Dette skyldes bl.a., at testens pålidelighed afhænger af, om personen har karakteristiske og fremtrædende symptomer, og om der kan opsamles relevant prøve-materiale fra slimhinderne. Sundhedsstyrelsen har dog siden 21. april anbefalet test af asymptomatiske personer som led i smitteforebyggelse.

Opdatering af retningslinjer på baggrund af ovenstående

Der har i perioden været stort fokus på at undgå smittespredning blandt særligt sårbare grupper såsom beboere på plejehjem. Der har været fokus på at undgå dråbesmitte ved at finde og isolere smittede beboere og ved at undgå kontaktsmitte, hvorfor der har været fokus på at opretholde en høj grad af hygiejne.

Der har samtidig, over perioden, været en stigende erkendelse af risikoen og betydningen af asymptomatiske smitte, som redegjort for ovenfor. Samtidig har man løbende revurderet situationen bl.a på baggrund af tilfælde med smittespredning på plejehjem. På baggrund heraf har man løbende opdateret retningslinjerne.”

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Michelle Aagaard